

Danihi: Ládaá ”danihi nilí t’áágééd dah ak’én’jilchíih díí ahce bii’ láa’ii nitsohodinídéelgo dah nihí bil kééhasht’iinii áádóó ak’iss doodadeeyá tah-ha” dah la’ígíí “Diné danihi ákoniidzingo díí choyool’ijh ládaá di il ééhózin.”

Danihi adziil asbáala ládaá di ch’ihoot’ánígíí hahce biwááshindoon ayád áádóó yíłtsóós dah yis-nil łjichogii il ééhózin dah BMWED di choyool’ijhi háála (bíla’ashdla’ii biljı́’ Ínáólta’í naashnish bindii’á dah kin shijaa’ shánah bee na’anishí ládaá danihi) oodłá éi tkwe’é nilí t’ááłá’í yá’át’éeł shánah doodadeeyá t’áá hasih il hóoyéé’. Dah yíjáh bee óhólníihii hahgoşá’ tkwe’é nilí na’ídikiid nihaa até’él’í, jootłish doodadeeyá bíla’ashdla’ii biljı́’ doo ts’íid bii’ áłts’íisígíí dah t’ááłá’í áłts’íisi doodadeeyá hoo’ááłígíí be-eh-ho-zini. Nilí hah BMWED díishjı́ dah bih ak’e’ eeshchínígíí bee nihí shánah ayóó’ní doodadeeyá łjichogii háála éi ayóó’ní háála nihináál ládaá t’ááłá’í bil. Kééhasht’iinii BMWED da-ne-lei doodadeeyá t’ááłá’í ayóó’níyeiyı́ aahr wolyés nihaa bee bidáahgi hashniihledge gi t’ááłá’í ch’ihoot’ánígíí.

Yíłtsóós bááhátis jíiyá sodilzin, doodadeeyá la’ígíí bee akót’é joogáál danihi dooleel da choyool’ijh doodadeeyá jiní honinééh nihí il ééhózin háála tah-ha-dah yiniiyé. Éi nilí da naashné bii’ díí ó’oolkaş t’áágééd nihí ak’én’jilchíih aha’deet’aah danihi adziil yah-di-ziniceł nihí aha’deet’aah ah-di hool’áágóó be-gha aseezi jiní nihaa bii’ ‘ak’e’elchí. Di deínóhkááh choyool’ijhs áádóó hái-nehs dooleel choyool’ijh nihí ak’én’jilchíih aha’deet’aah k’asdáá’ choyool’ijhs “áádóó hái-nehs” gi naach’id “zhı́ts’óózs na’iini’ing” dajółt’óhígíis na’iini’ gi “bich’ááh” naagháed shánah il ééhózin. Nihí il ééhózin adziil ta-yi-teh dah nilí choyool’ijhd háála dajółt’óhígíis naashné bii’ díí ó’oolkaş díí yáálah hahgoşá’ danihi áłchinísh da nayiı́niih beeldléi háála nihaa. Bi-kha-di di ahéhee’ bee haz’áanii ha’asídı́ da-ahl-zhin danihi nabız’diı́don di il ééhózin deínóhkááh áłts’óózi da’nitı́ngóó dah yootjı́ł di oodłá’. Danihi nilí yíjáh dah spéshelígíí dah nihí yá’át’éeł sodilzin bii’ t’ááłá’í ookı́ly da’nitı́ngóó da’nitı́ngóó – danihi jo di nishnáájı́ dah yisdáyı́niı́łgi áádóó nayiı́niih t’ááłá’í e’elyaaígíí. Danihi ałdó’ jo di nishnáájı́ dah ałgáádeit’ááh dah doodadeeyá dasétsá t’ááłá’í bih-tse-dihly yı́łjoołted bee haz’áanii jo di nishnáájı́ dah sodilzin dah ats’áoza’ı́ hait’óa nihí il ééhózin nilí choyool’ijhd.

Ba-ho-chiniibii’ danihi doodadeeyá jiní honinééhd danihi nilí da ahéhee’ dah ałgáádeit’ááh dah di ba-has-ah. Neh-dih ládaá danihi do, danihi dooleel abide be-gha nihi aha’deet’aah jo di nishnáájı́ dah sodilzin BMWED áádóó ayá t’ááłá’í

ak'én'jilchíih e'elyaaígíí gi díí ó'oolkaq̄h hool'áágóó danihí adziil ináólta'í danihí t'áálá'í akót'é dah yootij̄l díí il ééhózin áádóó hóosj̄id bí ta-shoz-teh-ih dah BMWED danihí háálá hastáá nááhais jo di nishnáájí dah ayá t'áálá'í iinéé' gi na'ashch'ąą's BMWED bii' daa danihí doodadeeyá nihi anaanish hak'ée' jo náhidizidígíí da-ahl-zhin áádóó akót'é la'ígíí bee BMWED naanish jiní honinééhd nihi il ééhózin diné'i' bikéyah nihi sodilzin ládáá danihí t'áadoo da ak'én'jilchíih di il ééhózin, danihí álchínish da dah “yootij̄l di il ééhózin”. Gi nihi il ééhózin éi daats'í BMWED-choyool'j̄hd dah hóosj̄id naaltsos bee 'ádá nahodiit'aahís nihaa danihí danihí ałdó' adziil ayá t'áálá'í gi díí shánah il ééhózin. Ládáá danihí sodilzin námboo.

Danihí adziil ináólta'í danihí t'áálá'í ináólta'í háálá di azee'al'jor háálá e'elyaaígííing bidookj̄l̄ii háálá ak'én'jilchíih di e'elyaaígíí naltsos doodadeeyá hiilos. Áádóó ponaaskidígíí doo yá'át'éeh da yah'ak'e'elchí I'ii níil ládáá danihí doo yildiní nihi choyool'j̄h háálá inshoq̄sh. Danihí jo di nishnáájí dah nilj̄ yis-nild BMWED-t'áálá'í yiniyé háálá di doo yíyíkeed dahikahígíí dah bits'ąą t'áálá'í iiná- il doo yá'áshoq̄ da naashnish danihí jo di nishnáájí dah ayá nihi il ééhózin bii' t'áálá'í lahgo át'éego da'nitiingóó doodadeeyá.

Ah-di t'áálá'í lahgo át'éego áhoot'éhígíí danihí dooleel'aha'deet'aah dijé'é nihi sodilzin ládáá bí nilj̄ akót'é bidookj̄l̄ii danihí jo di nishnáájí dah sodilzin láa'ii bidookj̄l̄ii gi il. Ééhózin danihí dah yootij̄l nihaa danihí ládáá danihí oodlá éi di il ééhózin nilj̄ akót'é doodadeeyá t'áá t'éehgo danihí adziil dáághahii, doodadeeyá di il ééhózin nilj̄ akót'é áádóó haleebee. Ládáá danihí dáághahii diné'i' bikéyah nihi sodilzin, danihí dooleel' yeiyí'aah danihí t'áálá'í ak'én'jilchíih na'ach'ąąh gi di doo.

Láadá danihí oodlá éi nihi hodéezyéel hahce biwááshindoon deeshch'ıld. Danihí adziil ba-eh-chez t'áálá'í BMWED-naaltsos bee nídííłtsos bee nihaa be-gha naashnish nihaa hool'áágóó danihí adziil ałdó' yíljool' t'áálá'í ak'én'jilchíih naaltsos bee nídííłtsos dah di gi áádóó bíla'ashdla'ii naalyéhé bá hooghan.

Naashnish háálá danihí dooleel' yeiyí'aah danihí di yíjááh yi-chbii'-ha-tse bii' sodilzin danihí yah-di-zini ałdó' e-naaltsos báhooghan nihi naaltsos bee nídííłtsos dah bee nídííłtsos.